

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kettunen, Jaana

Title: Ohjaajien näkemyksiä verkkoyhteisöpalvelujen eettisestä käytöstä

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja, 2020

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Kettunen, J. (2020). Ohjaajien näkemyksiä verkkoyhteisöpalvelujen eettisestä käytöstä. Ajankohtaista elinikäisestä ohjauksesta, 2020(14), 10.
https://peda.net/hankkeet/elotori/ilmoitustaulu/aeon1h2l2/aon1h2:file/download/dad15245c98e79af98e1abef25313f173db23eb6/ELO_ajankohtaiskatsaus_no_14.pdf

OHJAAJIEN NÄKEMYKSIÄ VERKKOYHTEISÖPALVELUJEN EETTISESTÄ KÄYTTÖSTÄ

Sosiaalisen median erilaisten verkkoyhteisöpalvelujen, kuten LinkedIn, ja Facebook, käyttö on osa monen ohjaajan arkea. Yhteisen tiedon tuottamisen ja jakamisen ajatus on saanut yhä useamman ohjaajan pohtimaan ja soveltamaan näiden uusien kanavien mahdollisuuksia. Samalla pohdinnan kohteeksi ovat nousseet sosiaalisen median (social networks) käyttöön liittyvät eettiset näkökulmat.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, millaisena ohjaajat mieltävät verkkoyhteisöpalvelujen eettisen käytön ohjauksessa. Tutkimuksessa toteutettuihin fokusryhmähaastatteluihin osallistui sosiaalisen median erilaisten verkkoyhteisöpalvelujen ohjauksen osalta kokeneita, eri oppilaitosmuodoissa työskenteleviä ohjaajia sekä koulutusneuvoja ja ammatinvalintapsykologeja. Haastattelut toteutettiin National Career Development Associationin (NCDA) maailmanlaajuisessa konferenssissa. Tutkimuksen tuloksena ohjaajien käsitykset eettisistä toimintatavoista sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa voitiin jakaa neljään laadullisesti erilaiseen, mutta toisiinsa liittyviin kategorioihin. Niitä ovat informaatio-, verkostoitumis-, kasvatus ja yhteistyöorientoitunut käyttö.

Informaatio-orientaatiosta yhteistyöorientoituneeseen käyttöön

Ensimmäinen orientaatio eettisiin toimintatapoihin sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa oli informaatio-orientaatio. Tällä tavoin orientoituneet ohjaajat tarkastelivat sosiaalisen median verkkoyhteisöpalvelujen mahdollisuuksia tiedon välittämisen näkökulmasta. Tiedon virheettömyyteen ja ajantasaisuuteen liittyvät kysymykset aiheuttivat eettistä pohdintaa – erityisesti sellaisen tiedon, jota ohjaajat itse esittävät ja jakavat verkossa. Ammatillisen opastuksen puute asianmukaisten käytäntöjen kehittämisessä koettiin haasteellisena.

Toinen orientaatio oli verkostoitumisorientaatio. Haastateltavat korostivat verkkoyhteisöpalvelujen vuorovaikutteisuutta ja yhteiskehittelyn mahdollisuuksia yksilöiden ja ryhmien kanssa. Ammatillisten rajojen hämärtyminen sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluissa aiheutti eettistä pohdintaa.

Kolmas näkökulma keskitti huomion kasvatuksellisiin kysymyksiin. Vastajat korostivat yksilöiden tukemisen ja opettamisen tärkeyttä; yhtenä keinona tähän he näkivät sen, että yksilöitä opetetaan käyttämään tehokkaasti hyväkseen sosiaalisen median verkkoyhteisöpalveluita mm. edistääkseen työllistymistä. Pohdintaa aiheuttivat yksityisyyden ja luottamuksellisuuden kysymykset.

Neljäs näkökulma eettisiin toimintatapoihin verkkoyhteisöpalveluissa painotti yhteistyökysymyksiä. Haastateltavat korostivat verkkoyhteisöpalvelujen sosiaalista luonnetta ympäristönä, jossa ohjauksellisten kysymysten yhteisöllinen työskentely tapahtuu. Vastajien eettisinä huolenaiheina olivat ammatilliset valmiudet sosiaaliseen verkostoitumiseen. He pitivät tärkeänä, että työhön liittyvä toiminta avoimessa sosiaalisessa mediassa katsotaan ammatilliseksi ja aidoksi. Huomiota kiinnitettiin myös siihen, että palveluja tuottavat yksiköt sopivat yhteisesti asianmukaiset yleiset suuntaviivat ja/tai sosiaalisen verkostoitumisen periaatteet.

Tutkimus havainnollistaa ohjaajien erilaisia tapoja mieltää sosiaalisen verkkoyhteisöpalvelujen eettinen käyttö ohjauksessa. Kun ohjaajat kehittävät taitojaan hyödyntää uusien teknologioiden mahdollisuuksia ohjauksessa, tulee samalla pohtia teknologian käyttöön liittyviä eettisiä kysymyksiä ja mahdollisia strategioita sosiaalisen median verkkoyhteisöpalvelujen käytössä. Tässä tutkimuksessa tunnistettuja näkökulmia voidaan hyödyntää näihin tarkoituksiin.

Teksti: Jaana Kettunen, Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto
jaana.h.kettunen@jyu.fi

Artikkeli: "Practitioners' conceptions of ethical practice in social networking in career services " on julkaistu International Journal for Educational and Vocational Guidance -lehdessä ja on luettavissa osoitteessa <http://dx.doi.org/10.1007/s10775-018-9383-4>